

DOI: 10.26565/2075-1893-2021-33-03

УДК 91:373.3/.5.091(477)

Географія в контексті нової української школи

Ірина Кравцова

к. геогр. н., доцент кафедри географії та методики її навчання

e-mail: irinakravzova@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3431-473X>Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська обл., 20300, Україна

Метою даної статті є дослідження географічності освітньої галузі «Природознавство» в умовах Нової української школи.

Основний матеріал. Нова українська школа – це явище супернове в українському науковому світі, яке розпочало свою «життєдіяльність» у 2017 році. Її основу формують дев'ять компонентів та десять ключових компетентностей.

Відповідно до чинного Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти «Географія» є складовою освітньої галузі «Природознавство». Її мета – формування в учнів природничо-наукової компетентності як базової та відповідних предметних компетентностей як обов'язкової складової загальної культури особистості і розвитку її творчого потенціалу. Географія у баченні Нової української школи – це знання природничої освітньої галузі, метою якої є формування особистості учня, який знає та розуміє основні закономірності живої і неживої природи, володіє певними вміннями її дослідження, виявляє допитливість, на основі здобутих знань і пізнавального досвіду усвідомлює цілісність природничо-наукової картини світу, здатний оцінити вплив природничих наук, техніки і технологій на сталий розвиток суспільства та можливі наслідки людської діяльності у природі, відповідально взаємодіє з навколишнім природним середовищем. Географічний складник передбачає формування базових знань із таких питань: географія як наука; роль географічної освіти у життєдіяльності людини; Земля на географічній карті; географічні інформаційні системи; Земля як геосистема, рівні геосистем; географічні наслідки параметрів і рухів Землі; географічна оболонка; антропофера; взаємозв'язок процесів у літосфері, гідросфері, атмосфері, біосфері, антропофері; природні комплекси; ресурсний потенціал оболонок Землі, сучасні аспекти його використання; глобальні проблеми людства.

Висновки і подальші дослідження. Порівняння змісту географічного компонента освітньої галузі «Природознавство» відповідно до чинного Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011 р.) та прийнятого у 2020 р. Державного стандарту базової середньої освіти показало, що у новому документі закладено значно вужчий зміст сучасної географічної науки. Зокрема, географічна складова не передбачає формування у школярів базових знань із важливих питань регіональної фізичної та суспільної географії. Подальші наукові пошуки будуть спрямовані на побудову та обґрунтування оптимальної моделі формування географічної компетентності учня сучасного закладу загальної середньої освіти.

Ключові слова: географія, Нова українська школа, географічність, географічна компетентність.

Iryna Kravtsova

GEOGRAPHY IN THE CONTEXT OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

The purpose of the article is to study the Geography of the educational field «Natural Science» in the New Ukrainian school.

Main material. The new Ukrainian school is a supernova phenomenon in the Ukrainian scientific world, which began its «life» in 2017. It is based on nine components and ten key competencies.

According to the current State standard of basic and complete general secondary education, «Geography» is a component of the educational field «Natural Science». Its purpose is to form in pupil's natural science competence as basic and relevant subject competencies, a mandatory component of the general culture of the individual and development of his creative potential. Geography, in the vision of the New Ukrainian School, is knowledge of the natural field of education. Its purpose is to form the personality of a pupil who knows and understands the basic laws of animate and inanimate nature, has certain skills of its research, shows curiosity, realizes the integrity of natural-scientific picture of the world. The pupil is able to assess the impact of natural sciences, machinery and technology on the sustainable development of society and possible consequences of human activities in nature, responsibly interacts with the natural environment. The geographical component involves formation of basic knowledge on the following issues: geography as a science; the role of geographical education in human life; Land on a map; geographic information systems. Moreover, there are other components as well: Earth as a geosystem, levels of geosystems; geographical consequences of parameters and movements of the Earth; geo-

graphical shell; anthroposphere; relationship of processes in the lithosphere, hydrosphere, atmosphere, biosphere, natural complexes; resource potential of the Earth's crust, modern aspects of its use; global problems of humanity.

Conclusions and further research. A comparison of the geographical component content of the educational field «Natural Science» in accordance with the current State Standard of Basic and Complete General Secondary Education (2011) and the State Standard of Basic Secondary Education adopted in 2020 shows that the new document contains a much narrower content of modern geographical science. In particular, the geographical component does not provide for the formation of pupils' basic knowledge on important issues of regional physical and social geography. Further research aims to build and justify the optimal model of the pupils' geographical competence of a modern institution of general secondary education.

Keywords: Geography, New Ukrainian School, geographical content, geographical competence.

Ирина Кравцова

ГЕОГРАФИЯ В КОНТЕКСТЕ НОВОЙ УКРАИНСКОЙ ШКОЛЫ

Цель данной статьи – исследование географичности образовательной отрасли «Естествознание» в условиях Новой украинской школы.

Основной материал. Новая украинская школа – это суперновое явление в украинском научном мире, которое начало свою «жизнедеятельность» в 2017 г. Её формируют девять компонентов и десять ключевых компетентностей.

В соответствии с действующим Государственным стандартом базового и полного общего среднего образования «География» – это составляющая образовательной отрасли «Естествознание». Её цель – формирование у учеников естественно-научной компетентности как базовой и соответствующих предметных компетентностей как обязательной составляющей общей культуры личности и развитие её творческого потенциала. География в контексте Новой украинской школы – это знание естественной образовательной отрасли, цель которой – формирование личности ученика, который знает и понимает основные закономерности живой и неживой природы, имеет соответствующие умения её исследования, проявляет любознательность, на основе ранее полученных знаний и познавательного опыта осознаёт целостность естественно-научной картины мира, способен оценить влияние естественных наук, техники и технологий на устойчивое развитие общества и возможные последствия человеческой деятельности в природе, ответственно взаимодействует с окружающей естественной средой. Географическая составляющая предусматривает формирование базовых знаний по таким вопросам: география как наука; роль географического образования в жизнедеятельности человека; Земля на географической карте; географические информационные системы; Земля как геосистема, уровни геосистем; географические следствия параметров и движения Земли; географическая оболочка; антропофера; взаимосвязь процессов в литосфере, гидросфере, атмосфере, биосфере, антропофере; природные комплексы; ресурсный потенциал оболочек Земли, современные аспекты его использования; глобальные проблемы человечества.

Выводы и дальнейшие исследования. Сравнение содержания географического компонента образовательной отрасли «Естествознание» в соответствии с действующим Государственным стандартом базового и полного среднего образования (2011 г.) и принятого в 2020 г. Государственного стандарта базового среднего образования показало, что в новом документе заложено более узкое содержание современной географической науки. Географическая составляющая не предвидит формирование у школьников базовых знаний по важным вопросам физической и социально-экономической географии. Последующие научные исследования будут направлены на построение и обоснование оптимальной модели формирования географической компетентности учеников современного учреждения общего среднего образования.

Ключевые слова: география, Новая украинская школа, географичность, географическая компетентность.

Вступ. Сучасна Україна переживає складний період історичного, політичного, соціально-економічного, етнокультурного та національного становлення. Початок ХХІ століття для держави ознаменувався низкою подій, що мали безпосередній вплив на її геополітичне положення та основні напрями соціально-економічного і політичного розвитку. Держава зорієнтована на інноваційне спрямування розвитку, яке ґрунтується на активному використанні знань і наукових досягнень, створенні сприятливого інвестиційного клімату, впровадження найновіших досягнень науки і техніки, поліпшенні якості життя. Все це неможливо без освіти. Тому трансформації, що відбуваються в ключових напрямках функціонування держави, торкнулися і систе-

ми освіти. Реформою Міністерства освіти і науки України є Нова українська школа. Мета – створити таку школу, в якій буде приємно навчатися і яка буде не тільки давати учням знання, а й формувати практичні уміння та навички використовувати їх у «звичайному» житті [5–7, 9].

Вихідні передумови. Нова українська школа – це явище супернове в українському науковому світі, яке розпочало свою «життєдіяльність» у 2017 році. Воно ґрунтується на відповідних нормативних документах [1–3, 7], численних інформаційних повідомленнях, розміщених на офіційних веб-ресурсах Міністерства освіти і науки України [6]. Сьогодні «Нова українська школа» розробляється в наукових працях українських учених, серед яких

Н.Атаманчук, І. Бех [8], А. Войтович, Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець [5], С. Лондар [10], О. Макаренко, О. Малахова [5], О. Мезенцева, Т. Нанаєва [5], Н. Ничкало, М. Товкан, Л. Онищук, В.Очеретянюк, Л. Пшенична [9], О. Савченко, Г. Усатенко, П. Хобзей [5], І. Хомишин, Р. Шиян [5], С. Яланська. Учителство України піднімає питання про те, яким повинен бути вчитель Нової української школи; які підходи, принципи та методи викладання в умовах Нової української школи; у чому полягають особливості викладання окремих навчальних дисциплін в умовах Нової української школи тощо [6, 7, 9].

Мета статті: дослідити географічність освітньої галузі «Природознавство» в умовах Нової української школи.

Виклад основного матеріалу. Нова українська школа – це сучасна ключова освітня реформа Міністерства освіти і науки України, яка передбачає зміну основних орієнтирів в організації та функціонуванні закладів загальної середньої освіти. Головний зміст Нової української школи вкладається у розуміння того, що це приємна, комфортна школа для усіх учасників освітнього процесу: учнів, учителів, батьків. Реформа розпочалась у вересні 2017 року із прийняттям нового Закону України «Про освіту», в якому зазначено, що «... освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави» [3]. Її основу формують дев'ять компонентів та десять ключових компетентностей. Тобто, формула Нової української школи, на нашу думку, виглядає так: НУШ = 9 К + 10 КК, де К – це компоненти НУШ, а КК – ключові компетентності.

Сучасна географія – це складна система наук, що вивчає ландшафти суходолу, аквальної ділянок (натуральні ландшафтні системи), територіально-виробничі комплекси та їхні складові різних рівнів організації. Це наукове знання, що формує сучасну людину. Навіть незважаючи на інтенсивну діджиталізацію сучасного простору, просторовість людства формується через сприйняття об'єктів, що його оточує, а це і є власне географія. О.М. Топузов і О.Ф. Надтока зазначають: «... географія – це єдиний навчальний предмет у закладах загальної середньої освіти, який допомагає особистості учня навчитися комплексно аналізувати, моделювати і прогнозувати як природні, так і соціально-політичні явища на трьох рівнях узагальнення: локальному, регіональному і глобальному» [4, с.4]. Він у собі гармонійно поєднує наукові та метапредметні знання, що є запорукою розвитку когнітивної сфери особистості, формування в учнів системи сучасних інтегрованих знань про планету Земля та її зв'язки з Космосом, місце людини та спільнот у складній системі при-

родних і соціальних зв'язків, місце власної особистості в історико-географічному контексті.

Відповідно до чинного Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти [1] «Географія» є складовою освітньої галузі «Природознавство», яка має на меті сформувати в учнів як базову, природничо-наукову, компетентність, так і відповідні предметні компетентності. Здобувачі загальної середньої освіти в Україні повинні на належному рівні володіти науковим термінологічним апаратом природничих наук; мати міцні знання про закони і закономірності розвитку природних процесів у географічній оболонці Землі; розуміти причинно-наслідковий характер їх формування та розвитку; бути здатними до виконання практичних і експериментальних робіт; уміти використовувати набуті знання, уміння і навички у своїй життєдіяльності; бути зорієнтованим на збереження біологічного й ландшафтного різноманіття планети, конструктивну взаємодію із природою та бути підготовленим до реалізації ідей стратегії сталого розвитку держави.

Як зазначено у чинному Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти (2011 р.), «... змістовими лініями освітньої галузі є: закони і закономірності природи; методи наукового пізнання, специфічні для кожної з природничих наук; екологічні основи ставлення до природокористування; екологічна етика; значення природничо-наукових знань у житті людини та їх роль у суспільному розвитку; рівні та форми організації живої і неживої природи, які структурно представлені в таких компонентах освітньої галузі, як загально-природничий, астрономічний, біологічний, географічний, фізичний, хімічний, екологічний» [1].

Географічний компонент спрямований на засвоєння учнями знань про природну і соціальну складові географічної оболонки Землі, формування в учнів комплексного, просторового, соціально орієнтованого знання про планету Земля у результаті застосування краєзнавчого, регіонального і планетарного підходів та усвідомлення цілісного географічного образу своєї країни.

30 вересня 2020 року Кабінет Міністрів України затвердив Державний стандарт базової середньої освіти, який створює умови для продовження реформи «Нова українська школа» у 5-9-х класах з 2022 року. Державний стандарт визначає мету та принципи освітнього процесу в закладах базової середньої освіти, дає загальну характеристику змісту навчання, пояснює вимоги до обов'язкових результатів навчання та орієнтири для їх оцінювання. У документі чітко окреслено ключові компетентності, якими мають оволодіти школярі по закінченню кожного з двох циклів – адаптаційного (5-6 класи) і базового предметного навчання (7-9 класи), та наскрізні вміння.

Варто зазначити, що Стандарт стане основою для розроблення типової освітньої програми для

базової школи, яка складатиметься з варіантів типових навчальних планів та каталогів модельних навчальних програм, а також інших освітніх програм згідно з вимогами Закону «Про повну загальну середню освіту». У документі немає поділу на предмети, є такі освітні галузі: мовно-літературна; математична; природнича; технологічна; інформатична; соціальна і здоров'язбережувальна; громадянська та історична; мистецька; фізична культура.

Що ж до Географії у баченні Нової української школи, то відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти [2], це знання є складовою природничої освітньої галузі. Її метою (природничої освітньої галузі) є формування особистості учня, який знає та розуміє основні закономірності живої і неживої природи, володіє певними вміннями її дослідження, виявляє допитливість, на основі здобутих знань і пізнавального досвіду усвідомлює цілісність природничо-наукової картини світу, здатен оцінити вплив природничих наук, техніки і технологій на сталий розвиток суспільства та можливі наслідки людської діяльності у природі, відповідально взаємодіє з навколишнім природним середовищем.

Природнича освітня галузь складається з астрономічного, біологічного, географічного, фізичного і хімічного складників. Географічний складник передбачає формування базових знань із таких питань: географія як наука; роль географічної освіти у життєдіяльності людини; Земля на географічній карті; географічні інформаційні системи; Земля як геосистема, рівні геосистем; географічні наслідки параметрів і рухів Землі; географічна оболонка; антропосфера; взаємозв'язок процесів у літосфері, гідросфері, атмосфері, біосфері, антропосфері; природні комплекси; ресурсний потенціал оболонок Землі, сучасні аспекти його використання; глобальні проблеми людства. Варто зазначити, що за змістом географічний складник прийнятої Державним стандартом базової середньої освіти [2] природничої освітньої галузі є значно вужчим. Порівняння змісту освіти географічного компонента чинного Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти [1] та Державного стандарту базової середньої освіти, прийнятого Постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 [2], представлено у табл.1.

Аналіз змісту географічного складника освітньої галузі «Природознавство» відповідно до

Таблиця 1

Порівняння змісту освіти географічного компонента освітньої галузі «Природознавство» відповідно до чинного Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011 р.) та Державного стандарту базової середньої освіти (2020 р.)

Зміст освіти географічного компонента освітньої галузі «Природознавство» відповідно до чинного Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011) [1]	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів відповідно до чинного Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011) [1]	Зміст освіти географічного складника освітньої галузі «Природознавство» відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (2020) [2]
Географія - система наук про природу, населення і господарство. Методи географії. Місце і роль географії у розв'язанні сучасних практичних завдань людства і глобальних викликів	- знати складові географічної науки, історичні етапи пізнання Землі, методи дослідження, джерела географічної інформації, розуміти місце географії в системі наук, її роль у формуванні наукової картини світу...	Географія як наука. Роль географічної освіти у життєдіяльності людини
Географічний простір. Географічна оболонка та її складові: літосфера, атмосфера, гідросфера, біосфера. Роль і місце людини в географічному просторі	- знати складові географічної оболонки, їх основні властивості, суть географічних понять, що характеризують оболонку Землі, розуміти цілісність і неоднорідність географічної оболонки, закономірності формування і поширення рельєфу, погоди і клімату, гідрологічних об'єктів, ґрунту, рослинності і тваринного світу, походження і динаміку основних природних і суспільних процесів..., уміти пояснювати причини і наслідки основних рухів Землі, виявляти відмінності між оболонками, аналізувати і пояснювати наслідки їх взаємодії	Земля на географічній карті; географічні інформаційні системи; Земля як геосистема, рівні геосистем; географічні наслідки параметрів і рухів Землі; географічна оболонка; антропосфера; взаємозв'язок процесів у літосфері, гідросфері, атмосфері, біосфері, антропосфері; природні комплекси
Регіональні географічні системи. Материки і океани як планетарні природні комплекси. Регіони і країни світу, їх природні і соціально-економічні особливості, міжнародні зв'язки. Україна в світі: природні умови і ресурси	- знати географічні особливості материків і океанів, регіонів і країн світу, України, своєї місцевості..., розуміти характер прояву загальних географічних закономірностей на конкретній території, географічну цілісність і неоднорідність Землі як планети людей, стратегію сталого розвитку в Україні і світі...	
Географічні аспекти взаємодії людини і природи. Географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Географія природних ресурсів. Природокористування та його наслідки. Географія глобальних проблем людства і шляхи їх розв'язання	- знати принципи взаємодії суспільства і природи, класифікацію природних ресурсів, переваги та наслідки їх використання, методи збереження, розуміти закономірності поширення природних ресурсів, суть і причини виникнення глобальних проблем людства	Ресурсний потенціал оболонок Землі, сучасні аспекти його використання; глобальні проблеми людства

Таблиця 2

Географічність освітніх галузей Нової української школи відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України № 878 від 30 вересня 2020 року)

№ з/п	Назва освітньої галузі	Географічність освітніх галузей Нової української школи
1	мовно-літературна	сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює географічну/просторову інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку
2	математична	використовує математичні методи пізнання та перетворення географічної дійсності, володіє математичною мовою
3	технологічна	розуміє взаємозв'язок і взаємозалежність системи: людина - природа - суспільства; має сформовані основи раціонального природокористування
4	інформатична	використовує алгоритмічні дії пізнання натуральних географічних об'єктів та територіально-виробничих комплексів; використовує інформаційні технології
5	соціальна здоров'язбережувальна	має повагу до життя, повагу до всього живого як унікальної складової ландшафтної оболонки Землі
6	громадянська та історична	мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність природи та соціуму, розуміє механізми функціонування соціосфери / ойкумени
7	мистецька	має перцепційне сприйняття простору як натурального, так і ландшафто-технічного

Державного стандарту базової середньої освіти [2] вказує, що оновлене бачення системи загальної середньої освіти у географічному знанні не має на меті сформувані в учнів знання про географічні особливості материків і океанів, регіонів і країн світу, України, своєї місцевості. Поза увагою залишаються сутність географічних понять, що характеризують природу, населення і господарство регіональних географічних систем різного рівня, розуміння характеру прояву загальних географічних закономірностей на конкретній території, географічну цілісність і неоднорідність Землі.

Пона увагою залишаються також уміння пояснювати причини різноманітності природи материків, океанів, регіонів, країн і територій України; давати характеристику населення і його господарської діяльності у різних природних умовах, порівнювати географічні системи різного рівня організації. На нашу думку, це не є сучасним баченням розвитку підростаючого покоління, адже географічна компетентність, яку формують географічні знання, вміння та навички, охоплює різні сфери життя та діяльності сучасної людини. Географія є комплексною наукою, яка вивчає природу, господарську діяльність людини, її взаємодію з навколишнім середовищем. Тому географічний компонент є основою для опанування не лише освітньої галузі «Природознавство», але й інших освітніх галузей (табл.2). У табл.2 подані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів за іншими освітніми галузями, які формуються на основі географічної компетентності. Саме сучасні географічні знання,

уміння і навички дозволяють успішно опанувати відповідну освітню галузь.

Висновки. На жаль, географічність в умовах Нової української школи виявилася не настільки географічною, як би це було потрібно в умовах розвитку України у XXI столітті. Порівняння змісту географічного компонента освітньої галузі «Природознавство» відповідно до чинного Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (2011 р.) та прийнятого у 2020 р. Державного стандарту базової середньої освіти показало, що у новому документі, який визначатиме у недалекому майбутньому географічну компетентність учнів, закладено значно вужчий, менший зміст сучасної географічної науки. Зокрема, географічна складова не передбачає формування у школярів базових знань із таких питань: регіональні географічні системи; материки і океани як планетарні природні комплекси; регіони і країни світу, їх природні й соціально-економічні особливості; природні умови і ресурси України. Також є питання щодо належного розкриття у Географії Нової української школи особливостей географічних аспектів взаємодії людини і природи, географічного середовища як сфери взаємодії суспільства і природи.

Перспективи подальших пошуків. Подальші наукові пошуки у проблематиці Географії в умовах Нової української школи будуть спрямовані на побудову та обґрунтування оптимальної моделі формування географічної компетентності сучасного учня закладу загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2011 р. № 1392 [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898 [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

3. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради України, 2017. № 38–39. Ст. 380 [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Концепція навчання географії України в основній та старшій школі / За заг. ред. О.М. Топузова, О.Ф. Надтоки. - К.: ТОВ «КОНВІ ПРИНТ», 2018. - 56 с.
5. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої освіти / Упоряд. Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова та ін; за заг. ред. М. Грищенка. - К.: Міністерство освіти і науки України, 2016 [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Нова українська школа. - К.: Міністерство освіти і науки України, 2021 [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
7. Нова українська школа: Порадник для вчителя / За заг. ред. Н.М. Бібік. - К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. - 206 с.
8. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей / керівник програми І.Д. Бех. - К.: Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, 2018. - 40 с.
9. Пшенична Л. Новий учитель Нової української школи / Л. Пшенична // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2019. - №1 (85). - С. 61–83 [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://pedscience.spu.sumy.ua/wp-content/uploads/2019/05/8.pdf>
10. Реалізація державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»: Монографія / За заг. ред. С.Л. Лондаря. К.: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2019. - 192 с.

REFERENCES:

1. Derzhavny`j standart bazovoyi i povnoyi zagal`noyi seredn`oyi osvity`. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy` vid 23. 11. 2011 r. № 1392 (2011). [State standard of basic and complete general secondary education. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1392 of 23.11.2011]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>
2. Derzhavny`j standart bazovoyi seredn`oyi osvity`. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy` vid 30. 09. 2020 r. № 898 (2020). [State standard of basic secondary education. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 898 of 30.09.2020]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
3. Zakon Ukrainy` «Pro osvitu». Vidomosti Verkhovnoyi Rady` Ukrainy`, 2017. № 38–39. St. 380 (2017). [The Law of Ukraine «On Education». Information of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2017. № 38-39. Article 380]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Topuzov, O.M. (ed.), Nadтока, O.F. (ed.) (2018). Konceptsiya navchannya geografiyi Ukrainy` v osnovnij ta starshij shkoli [The concept of teaching geography of Ukraine at primary and secondary school]. Ky`yiv: TOV «KONVI PRINT», 56.
5. Gry`shhenko, M. (ed.), Gry`nevy`ch, L., El`kin, O., Kalashnikova, S., etc. (2016). Nova ukrayins`ka shkola: konceptual`ni zasady` reformuvannya seredn`oyi osvity` [New Ukrainian school: conceptual principles of secondary education reform]. Ky`yiv: Ministerstvo osvity` i nauky` Ukrainy`. Available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Nova ukrayins`ka shkola (2021). [New Ukrainian school]. Ky`yiv: Ministerstvo osvity` i nauky` Ukrainy. Available at: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
7. Bibik, N.M. (ed.) (2017). Nova ukrayins`ka shkola: Poradny`k dlya vchy`telya [New Ukrainian school: An adviser for teachers]. Ky`yiv: TOV «Vy`davny`chy`j dim «Pleyady`», 206.
8. Bekh, I.D. (Program Manager) (2018). Prohrama «Nova ukrayins`ka shkola» u postupi do tsinnostey [New Ukrainian school program in progress towards Values Ky`yiv: Insty`tut problem vy`xovannya Nacional`noyi akademiyi pedagogichny`x nauk Ukrainy`, 40.
9. Psheny`chna, L. (2019). Novy`j uchy`tel` Novoyi ukrayins`koyi shkoly` [A new teacher of the New Ukrainian School]. Pedagogical Sciences: theory, history, innovative technologies, 1 (85), 61–83. Available at: <https://pedscience.spu.sumy.ua/wp-content/uploads/2019/05/8.pdf>
10. Londar, S.L. (ed.) (2019). Realizaciya derzhavnoyi polity`ky` u sferi reformuvannya zagal`noyi seredn`oyi osvity` «Nova ukrayins`ka shkola»: Monografiya [Implementation of state policy in the field of reforming general secondary education «New Ukrainian School»: A monograph]. Ky`yiv: DNU «Insty`tut osvity`noyi analityky», 192.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR / СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРЕ

Kravtsova Iryna Vitaliivna – Candidate of Sciences (Geography), Associated Professor. Department of Geography and Methos of its Teaching. The faculty of Nature and Geography. Pavlo Tychyna Uman State pedagogical university (Uman, Cherkassy region). e-mail: irinakravzova@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3431-473X>

Кравцова Ирина Витальевна – кандидат географических наук, доцент кафедры географии и методики её обучения естественно-географического факультета Уманского государственного педагогического университета имени Павла Тычины. e-mail: irinakravzova@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3431-473X>